

ĐỀ CƯƠNG ÔN THI MÔN LỊCH SỬ LỚP 6 HKII

1. Nhà Lương siết chặt ách đô hộ như thế nào?

- Đầu thế kỉ thứ VII, nhà Lương đô hộ Giao Châu, chúng chia nước ta thành: Giao Châu (Bắc Bộ); Ái Châu (Thanh Hóa); Đức Châu, Lợi Châu, Minh Châu (Nghệ An – Hà Tĩnh); Hoàng Châu (Quảng Ninh).
- Chủ trương chỉ có tôn thất nhà Lương và một số dòng họ lớn mới được giao chức vụ quan trọng.
- Đặt ra hàng trăm thứ thuế vô lí.

2. Khởi nghĩa Lý Bí.

- Năm 542, Lý Bí dựng cờ khởi nghĩa ở Thái Bình (mạn bắc Sơn Tây), được hào kiệt nhiều nơi nổi dậy hưởng ứng.
- Trong vòng gần 3 tháng, nghĩa quân đã chiếm được hầu hết các quận, huyện. Tiêu Tư hoảng sợ bỏ chạy về Trung Quốc. Tháng 4 năm 542; đầu năm 543, nhà Lương 2 lần đưa quân sang đàn áp, quân ta chủ động đón đánh và giành được thắng lợi.

3. Vì sao khởi nghĩa Lý Bí giành được thắng lợi?

- Cuộc khởi nghĩa Lý Bí giành được thắng lợi vì:
 - + Sự chuẩn bị chu đáo cho cuộc khởi nghĩa.
 - + Sự chỉ huy tài tình của Lý Bí và các tướng lĩnh.
 - + Cách đánh chủ động, áp đảo.
 - + Tinh thần yêu nước, dũng cảm, sự đoàn kết, ủng hộ nhiệt tình của nhân dân ta.

4. Lý Bí đã làm gì sau khi giành thắng lợi?

- Mùa xuân năm 544, Lý Bí lên ngôi hoàng đế (Lý Nam Đế), đặt tên nước là Vạn Xuân, dựng kinh đô ở vùng cửa sông Tô Lịch (Hà Nội), đặt niên hiệu là Thiên Đức (Đức trời)
- Thành lập triều đình với hai ban văn, võ.

5. Em có suy nghĩ gì về việc đặt tên nước là Vạn Xuân?

- Từ “Vạn Xuân” đặt cho tên nước thể hiện lòng mong muốn cho sự trường tồn của dân tộc, của đất nước. Khẳng định ý chí giành độc lập của dân tộc, mong đất nước mãi mãi thanh bình, yên vui, tươi đẹp như một vạn mùa xuân.

6. Cuộc kháng chiến chống quân Lương xâm lược đã diễn ra như thế nào?

- Tháng 5 năm 545, vua Lương cử Dương Phiêu làm Thứ sử Giao Châu, cùng với tướng Trần Bá Tiên chỉ huy một đạo quân lớn theo hai đường thủy, bộ tiến xuống Vạn Xuân

- Lý Nam Đế chống cự không nổi, phải lui về giữ thành ở cửa sông Tô Lịch (Hà Nội). Thành bị vỡ, lão tướng Phạm Tu tử trận. Lý Nam Đế phải đem quân ngược sông Hồng về giữ thành Gia Ninh (Việt Trì – Phú Thọ). Đầu năm 546, quân Lương chiếm được thành Gia Ninh, Lý Nam Đế phải chạy đến miền núi Phú Thọ; sau đó lại đem quân ra đóng ở hồ Điển Triệt.

- Vào một đêm trời mưa to, gió lớn, Trần Bá Tiên chỉ huy đoàn quân đánh úp vào hồ Điển Triệt. Quân ta tan vỡ, Lý Nam Đế phải chạy vào động Khuất Lão (Tam Nông – Phú Thọ). Anh trai vua là Lý Thiên Bảo cùng Lý Phật Tử (một người trong họ và là tướng của Lý Nam Đế) đem một cánh quân lui về Thanh Hóa. Năm 548, Lý Nam Đế mất

7. Triệu Quang Phục là ai? Vì sao ông đánh bại được quân Lương, giành lại độc lập cho đất nước?

- Triệu Quang Phục là con trai Triệu Túc, quê ở vùng Chu Diên, ông theo cha tham gia khởi nghĩa Lý Bí ngay từ đầu. Ông là một tướng giỏi, có nhiều công lao trong khởi nghĩa nên được Lý Bí rất yêu quý và trọng dụng

- Ông đánh bại được quân Lương, giành lại độc lập cho đất nước vì:

+ Triệu Quang Phục được Lý Nam Đế trao quyền chỉ huy cuộc kháng chiến chống quân Lương, ông quyết định lui quân về vùng Dạ Trạch làm căn cứ kháng chiến và phát triển lực lượng

+ Triệu Quang Phục bí mật đem quân đóng trên bãi nổi (giữa đầm Dạ Trạch), ban ngày nghĩa quân tắt hết khói lửa, im hơi lặng tiếng. Đêm đến nghĩa quân chèo thuyền đánh úp trại giặc, cướp vũ khí và lương thực

+ Quân Lương tăng cường lực lượng bao vây đầm Dạ Trạch và cố sức tấn công. Nghĩa quân anh dũng chống trả. Đến năm 550, nhà Lương có loạn, Trần Bá Tiên phải bỏ về nước. Chớp thời cơ đó nghĩa quân phản công, cuộc kháng chiến kết thúc thắng lợi

8. Nước Vạn Xuân độc lập đã kết thúc như thế nào?

- Sau khi đánh bại quân Lương, Triệu Quang Phục lên ngôi vua (Triệu Việt Vương), tổ chức lại chính quyền. 20 năm sau (571), Lý Phật Tử cướp ngôi vua (Hậu Lý Nam Đế)

- Năm 603, mười vạn quân Tùy tấn công Vạn Xuân, Lý Phật Tử bị bắt và bị giải về Trung Quốc

9. Nước ta thời thuộc Đường có gì thay đổi?

- Năm 679, nhà Đường đổi Giao Châu thành An Nam đô hộ phủ. Các châu, huyện do người Trung Quốc cai trị, dưới huyện là hương và xã vẫn do người Việt tự cai quản

- Ở miền núi, các châu vẫn do các tù trưởng địa phương cai quản. Trụ sở của phủ đô hộ đặt ở Tống Bình (Hà Nội)

- Nhà Đường cho sửa sang các đường giao thông thủy bộ từ Trung Quốc sang Tống Bình và từ Tống Bình tới các quận, huyện. Cho xây thành, đắp lũy và tăng thêm số quân đồn trú...

- Ngoài thuế ruộng đất, nhà Đường đặt ra nhiều thứ thuế như thuế muối, sắt, đay, gai, tơ lụa...

- Bắt nhân dân ta phải cống nạp những sản vật quý hiếm như ngọc trai, ngà voi, sừng tê, đồi mồi, trầm hương, vàng, bạc,...

10. Trình bày diễn biến của cuộc khởi nghĩa Mai Thúc Loan?

- Cuối những năm 10 của thế kỉ VIII, Mai Thúc Loan kêu gọi những người dân phu bỏ về quê, mộ binh nổi dậy

- Nghĩa quân nhanh chóng chiếm thành Hoan Châu. Nhân dân Ái Châu, Diễn Châu nổi dậy hưởng ứng. Ông chọn vùng Sa Nam (Nam Đàn) xây dựng căn cứ. Ông xưng đế, nhân dân thường gọi là Mai Hắc Đế (Vua Đen)

- Ông liên kết với nhân dân khắp Giao Châu và Cham-pa, kéo quân tấn công thành Tống Bình. Viên đô hộ Giao Châu là Quang Sở Khách phải chạy về Trung Quốc

- Năm 722, nhà Đường đem 10 vạn quân sang đàn áp, Mai Hắc Đế thua trận, cuộc khởi nghĩa bị đàn áp

11. Nêu tóm tắt diễn biến cuộc khởi nghĩa Phùng Hưng?

- Khoảng năm 776 Phùng Hưng cùng em trai là Phùng Hải đã họp quân khởi nghĩa ở Đường Lâm. Nhân dân các vùng nổi dậy hưởng ứng và giành được quyền làm chủ vùng đất của mình

- Ít lâu sau Phùng Hưng kéo quân bao vây phủ thành Tống Bình. Viên đô hộ là Cao Chính Bình phải rút vào thành cố thủ, rồi sinh bệnh chết. Phùng Hưng Chiến được thành, sắp đặt việc cai trị

12. Tại sao sử cũ gọi giai đoạn lịch sử của nước ta từ năm 179 TCN đến thế kỉ X là thời kì Bắc thuộc?

- Sử cũ gọi thời gian từ năm 179 TCN đến thế kỉ X là thời Bắc thuộc vì thời kì này dân ta mất nước, phải chịu ách đô hộ hà khắc của các triều đại phong kiến Trung Quốc, nhưng do thời kì này tại Trung Quốc cũng nội chiến liên miên, các triều đại lên thay nhau nên sử cũ ta gọi chung là Bắc thuộc, tức là thuộc địa của chế độ phong kiến phương Bắc (Trung Quốc)

13. Trong thời gian Bắc thuộc, nước ta đã bị mất tên, bị chia ra, nhập vào với các quận, huyện của Trung Quốc với những tên gọi khác nhau như thế nào? Hãy thống kê cụ thể từng giai đoạn bị đô hộ?

| Thời gian | Triều đại phong kiến đô hộ | Tên gọi nước ta |
|-----------|----------------------------|-----------------|
|-----------|----------------------------|-----------------|

| | | |
|----------------|-----------|--|
| Năm 179 TCN | Nhà Triệu | Giao Chỉ, Cửu Chân |
| Năm 111 TCN | Nhà Hán | Giao Chỉ, Cửu Chân, Nhật Nam |
| Đầu thế kỉ III | Nhà Ngô | Tách châu Giao thành Quảng Châu (Trung Quốc), và Giao Châu (Âu Lạc cũ) |
| Đầu thế kỉ VI | Nhà Lương | Giao Châu, Ái Châu, Đức Châu, Lợi Châu, Minh Châu, Hoàng Châu |
| Năm 603 | Nhà Tùy | Giao Châu. |
| Năm 679 | Nhà Đường | Đổi Giao Châu thành An Nam đô hộ phủ |

14. Chính sách cai trị của các triều đại phong kiến Trung Quốc đối với nhân dân ta trong thời Bắc thuộc như thế nào? Chính sách thâm hiểm nhất của họ là gì?

- Chính sách cai trị của các triều đại phong kiến Trung Quốc đối với nhân dân ta trong thời kì Bắc thuộc vô cùng tàn bạo, thâm độc, đẩy nhân dân ta vào cảnh túng quẫn về mọi mặt:

+ Bắt nhân dân ta đóng nhiều thứ thuế hết sức vô lí, cống nạp sản vật quý như sừng tê, ngà voi...quả vải và cả những người thủ công giỏi

+ Chúng giữ độc quyền về sắt để kìm hãm sản xuất của ta và kìm hãm dân ta sản xuất vũ khí chống lại chúng

+ Bắt dân ta phải theo phong tục câu người Hán, học chữ Hán

- Chính sách thâm hiểm nhất của chúng là muốn đồng hóa dân tộc ta (Đồng hóa: Chính sách nhằm làm thay đổi lối sống của một dân tộc khác theo lối sống của dân tộc mình)

15. Lập bảng thống kê các cuộc khởi nghĩa lớn trong thời Bắc thuộc?

| STT | Thời gian | Tên cuộc khởi nghĩa | Người lãnh đạo | Tóm tắt diễn biến chính | Ý nghĩa |
|-----|-----------|---------------------|----------------|--|---|
| 1 | Năm 40 | Hai Bà Trưng | Hai Bà Trưng | Mùa xuân năm 40, Hai Bà Trưng phát cờ khởi nghĩa ở Mê Linh, nghĩa quân | Đem lại độc lập cho đất nước, thể hiện tinh thần yêu nước, ý chí quật cường bất khuất của dân |

| | | | | | |
|---|-------------|--------------------------|--------------------------|---|--|
| | | | | nhANH chóng làm chủ Giao Châu | tộc ta và báo hiệu các thế lực phong kiến phương Bắc không thể cai trị vĩnh viễn nước ta |
| 2 | Năm 248 | Bà Triệu | Bà Triệu | Năm 248, khởi nghĩa bùng nổ ở Phú Điền (Hậu Lộc – Thanh hóa). Rồi lan ra khắp Giao Châu | Khẳng định ý chí bất khuất của dân tộc trong cuộc đấu tranh giành lại độc lập |
| 3 | Năm 542-602 | Lý Bí – Triệu Quang Phục | Lý Bí – Triệu Quang Phục | <p>Năm 542, Lý Bí phát cờ khởi nghĩa.</p> <p>Chưa đầy 3 tháng nghĩa quân làm chủ các quân huyện, chiếm được thành Long Biên.</p> <p>Năm 544, Lý Bí lên ngôi hoàng đế. Đặt tên nước là Vạn Xuân.</p> <p>Triều Quang Phục 548-602</p> | <p>Tinh thần chiến đấu dũng cảm; cách đánh giặc chủ động, sáng tạo</p> <p>Cuộc khởi nghĩa diễn ra trong thời gian ngắn và nhanh chóng giành thắng lợi</p> <p>Sự đoàn kết của nhân dân và thể hiện tinh thần yêu nước, ý chí quật cường</p> <p>Thoát khỏi ách đô hộ của nhà Lương</p> |

| | | | | | |
|---|---------|---------------|---------------|--|--|
| 4 | Năm 722 | Mai Thúc Loan | Mai Thúc Loan | Mai Thúc Loan kêu gọi nhân dân khởi nghĩa, nghĩa quân nhanh chóng chiếm được Hoan Châu. Ông kết hợp nhân dân khắp Giao | |
|---|---------|---------------|---------------|--|--|

| | | | | | |
|---|-------------|------------|------------------------|--|--|
| | | | | Châu và Chăm-pa chiếm được thành Tống Bình. | |
| 5 | Năm 776-791 | Phùng Hưng | Phùng Hưng – Phùng Hải | Khảang 776, Phùng Hưng cùng em là Phùng Hải phát cờ khởi nghĩa ở Đường Lâm. Nghĩa quân nhanh chóng chiếm được Tống Bình. | |

16. Hãy nêu các biểu hiện cụ thể của những biến chuyển về kinh tế, văn hóa ở nước ta trong thời Bắc thuộc?

- Kinh tế:

+ Nghề rèn sắt vẫn phát triển

+ Nông nghiệp: dùng trâu bò làm sức kéo, biết làm thủy lợi, trồng lúa 2 vụ 1 năm,...

+ Các nghề thủ công phát triển: gốm, dệt vải,...

+ Giao lưu buôn bán

- Văn hóa:

+ Chữ Hán

+ Đạo Phật, Nho, Giáo được truyền bá

+ Vẫn sử dụng tiếng nói của tổ tiên, sống theo nếp riêng, giữ gìn phong tục tập quán của dân tộc như: ăn trầu, nhuộm răng, làm bánh chưng, bánh giầy,...

17. Theo em, sau hơn một nghìn năm bị đô hộ, tổ tiên chúng ta vẫn giữ được phong tục, tập quán gì? Ý nghĩa của điều này?

- Sau hơn một nghìn năm bị đô hộ, tổ tiên của chúng ta vẫn giữ được phong tục tập quán: nhuộm răng, ăn trầu, làm bánh chưng, bánh giầy, xăm mình, giữ gìn được tiếng nói của tổ tiên,...

- Ý nghĩa: Những phong tục, tập quán ấy như đã ăn sâu vào tiềm thức của mỗi người con đất Việt. Chứng minh cho tình yêu đất nước, quê hương; dù cho đất nước có rơi vào vòng nô lệ thì nhân dân ta vẫn một lòng giữ vững bản sắc tinh túy của dân tộc.

18. Họ Khúc đã giành lại độc lập cho đất nước như thế nào và làm được những gì để củng cố quyền tự chủ? Ý nghĩa của điều đó?

a) Khúc Thừa Du dụng quyền tự chủ:

- Cuối thế kỉ thứ IX, lợi dụng nhà Đường suy yếu, Khúc Thừa Dụ tập hợp nhân dân nổi dậy
- Khúc Thừa Dụ quê ở Hồng Châu (Ninh Giang – Hải Dương) là người sống khoan hòa, được mọi người mến phục
- Giữa năm 905, Khúc Thừa Dụ đánh chiếm Tống Bình, tự xưng Tiết độ sứ, xây dựng chính quyền tự chủ
- Đầu năm 906, vua Đường phải phong cho Khúc Thừa Dụ làm Tiết độ sứ.

b) Cải cách của Khúc Hạo:

- Năm 907, Khúc Thừa Dụ mất, Khúc Hạo lên thay cha giữ chức Tiết độ sứ
- Khúc Hạo quyết định xây dựng đất nước tự nước tự chủ theo đường lối “Chính sách cốt chuộng khoan dung, giản dị, nhân dân đều được yên vui”
- Ông đã làm được nhiều việc lớn để củng cố quyền tự chủ: đặt lại các khu vực hành chính, cử người trông coi mọi việc đến tận xã, xem xét và định lại mức thuế, bãi bỏ các thứ lao dịch của người Bắc thuộc, lập lại sổ hộ khẩu
- Ý nghĩa: Chứng tỏ người Việt tự cai quản và tự quyết định tương lai của mình, chấm dứt trên thực tế ách đô hộ của Trung Quốc

19. Dương Đình Nghệ chống quân xâm lược Nam Hán (930-931)? Ý nghĩa của cuộc kháng chiến là gì?

- Năm 917, Khúc Hạo mất, con là Khúc Thừa Mĩ lên thay. Mùa thu năm 930, quân Nam Hán sang xâm lược nước ta, Khúc Thừa Mĩ chống cự không nổi bị bắt đem về Trung Quốc. Nhà Nam Hán thiết lập bộ máy cai trị ở Tống Bình
- Năm 931, Dương Đình Nghệ đem quân từ Thanh Hóa tấn công và chiếm được Tống Bình. Quân tiếp viện của Nam Hán vừa đến bị đánh tan. Dương Đình Nghệ tự xưng Tiết độ sứ, tiếp tục xây dựng đất nước tự chủ
- Ý nghĩa: Là cơ sở, bước ngoặt lịch sử trong sự nghiệp đấu tranh chống Bắc thuộc, giành độc lập và tạo tiền đề để có thể đánh bại quân xâm lược

20. Tại sao quân Nam Hán lại xâm lược nước ta lần thứ 2?

- Sau lần thất bại đầu tiên này, nhà Nam Hán vẫn chưa muốn bỏ mục đích xâm lược nước ta. Sau khi đánh bại quân Nam Hán xâm lược lần thứ nhất, Dương Đình Nghệ ra sức củng cố và xây dựng đất nước nhưng ông lại bị một nhà tướng của mình là Kiều Công Tiễn giết hại để đoạt chức. Trước hành động của Kiều Công Tiễn, nhân dân ta vô cùng căm phẫn, trong đó có Ngô Quyền. Vì sợ sẽ bị giết, Kiều Công Tiễn đã vội cho người sang cầu cứu nhà Nam Hán. Nhân cơ hội này, vua Nam Hán cho quân xâm lược nước ta lần thứ hai. Với nguyên cơ là giúp Kiều Công Tiễn đối phó với Ngô Quyền nhưng mục đích chính của nhà Nam Hán là muốn biến nước ta thành một bộ phận đất đai của chúng và trả thù cho thất bại trong lần xâm lược lần thứ nhất.

21. Trình bày diễn biến của trận quyết chiến trên sông Bạch Đằng? Ý nghĩa của chiến thắng này là gì?

- Cuối năm 938, đoàn thuyền quân Nam Hán do Lưu Hoằng Tháo chỉ huy tiến vào vùng biển nước ta. Lúc này, nước thủy triều đang dâng cao, quân ta đánh như giặc vào cửa sông Bạch Đằng. Lưu Hoằng Tháo thúc quân hăm hở đuổi theo, vượt qua bãi cọc ngầm mà không biết

- Nước triều bắt đầu rút. Ngô Quyền hạ lệnh đốc toàn lực lượng đánh quật trở lại. Quân Nam Hán chống cự không nổi phải rút chạy ra biển

- Đúng lúc nước triều rút, bãi cọc ngầm nhô lên đâm thủng thuyền giặc, quân ta đốc toàn lực lượng tấn công. Lưu Hoằng Tháo bị giết tại trận. Trận chiến trên sông Bạch Đằng của Ngô Quyền thắng lợi.

- Ý nghĩa: Chiến thắng Bạch Đằng năm 938 đã chấm dứt hoàn toàn ách thống trị hơn một nghìn năm của phong kiến phương Bắc, khẳng định nền độc lập lâu dài của Tổ quốc.

--- CHÚC CÁC BẠN THI TỐT ---

--- HẾT ---